

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice šte. 15. — Z urednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — Inzerati: šeststopenjska pet-kr. vrsta 4 kr., pri večkratnem ponavljanju daje se popust. — Volja za Ljubljano v upravnisti: za celo leto 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom velja mesečno 2 kr. več. Po pošti velja za celo leto 10 gl., za pol leta 5 gld., za četrt leta 3 gld. 50 kr. in za jeden mesec 85 kr.

Štev. 124.

V Ljubljani v sredo, 3. junija 1885.

Tečaj II.

P. n. gospodom volilem kranjskega velikega posestva.

Ker si prizadevam, biti političnim strankam nasproti vedno pravičen, in ker želim kot deželni glavar v interesu javnega blaga pospeševati mirno, zložno delovanje obeh narodnostij v deželi, navdaja me z žalostjo od častitega volilnega odbora ustavovernih veleposestnikov na svoje volilce proglasi oklic, ker je ta po moji misli, žalibog, tak, da bi prepad med strankama preje razširil, nego premostil.

Živo obžalujem, da se v tem oklicu oponaša, kakor bi se nahajali v moji domovini elementi, ki bi nameravali razvozljati državno vez ter Kranjsko ločiti od dednih avstrijskih dežel. Svojo najiskrenejšo udanost do naše cesarske domovine razodevali smo mi Kranjci, žrtvujé kri in imetje, skozi stoletja, razodevali smo na prisrčen način tudi mi Kranjci nedavno pri nepozabljivi deželni slavnosti leta 1883.

Veliko posestvo je, po moji misli, poklicano, vez, ki veže kronovine med seboj in zajedno s krono, ožje zategniti; v njegovem interesu je, da ohrani v svojem krogu jedinstvo, in po pravici pričakuje se od njega, da, oprto na spoštovanje, zaupanje in sočutje prebivalstva, uporablja svojo prednost v javnem življenju na korist države in dežele. Vse veliko posestvo dežele kranjske naslanja se na ustavo. S tega stališča ne bode se branilo privoliti v to, da se na jedni strani razvijajo vsaki narodnosti po državnih temeljnih zakonih zagotovljene pravice, na drugi strani pa, da se pospešuje avtonomija posameznih kronovin, v kolikor se to strinja z interesom skupne države.

Obe frakciji kranjskega velikega posestva sta si gledé inteligence, stanú in posestva jednaki; obe vežejo isti interesi; to so faktorji, ki se mi zdé primerni, da se po njih posamezni deli združijo v skupno celoto.

Navdaja me prepričanje, da večina velicega posestva, ker je pomirljivega duhá, ni nasprotna temu, da se potom sporazuma pošljejo v parlamentno areno skupni poslanci, ki bi pri svoji predvidnosti, pri svojem zmernem in konservativnem mišljenju, držeč se „zlate srede“ in v svesti si svojega smotra, imeli sposobnost, z besedo in dejanjem zastopati državne in deželne interese. Vprašanje bližnje državnozbornske volitve velikega posestva dá se po moji misli povoljno rešiti le na podlagi kompromisa.

Prešinjen dobrohotnega namena dovoljujem si torej čestite svoje tovariše v velikem posestvu vabiti, da blagovolijo sprejeti samosvestno nasvet pravičnega kompromisa, zavračaje od sebe katero koli si bodi insinuacijo, ter oddati svoje glasove v tem zmislu pri volitvi dné 5. junija.

V sprejetji kompromisa vidim velikodušen, patrijotičen čin kranjskega plemstva in velikega posestva, kateri bi bil naši, od nas vseh jednako ljubljani domovini gotovo v čast in korist.

V Ljubljani dné 31. maja 1885.

Gustav grof Thurn,
deželni glavar.

Volitve v državni zbor.

Včeraj podali smo uže izid nekaterih volitev, katere so se vršile dné 1. junija. Danes naj dopolnimo še ono poročilo.

Na Dunaji izvoljene poslance smo uže ime-

novali. Naj torej podamo izid volitev v mestih in trgih na Dólenje-Avstrijskem. V mestnem okraji Baden-Mödling-Schwechat, kate-rega je zastopal do zdaj dr. Lustkandl, oddalo se je 1868 glasov, in izmed teh jih je dobil profesor J. Fiegl 1144, Lustkandl jih je dobil samo 717. Izvoljen je torej Fiegl. — V mestnem okraji Dunajsko Novo Mesto-Neunkirchen oddalo se je 1425 glasov in izvoljen je bil nemško-nacijonalni kandidat, gimnazijski učitelj Pernerstorfer, s 792 glasovi. Nemško-liberalni kandidat Pacher je propal. — V mestnem volilnem okraji St. Pölten-Mölk-Amstetten-Scheibbs-Klosterneuburg oddalo se je 2126 glasov, in izvoljen je bil liberalci dr. Ofner s 1334 glasovi; klerikalni kandidat je dobil samo 788 glasov. — V mestnem volilnem okraji Krems-Stein-Zwettl oddalo se je 2088 glasov. Izvoljen bil je zopet dozdanji poslanec dr. Dobler. — V mestnem volilnem okraji Korneuburg-Stockerau oddalo se je 1488 glasov. Izvoljen je bil dozdanji poslanec profesor Richter s 1315 glasovi.

Gorenje-Avstrijsko. V Lincu bila sta izvoljena nemško-liberalni kandidat dr. Vielguth in dr. Eigner. — V Welsu bil je izvoljen nemško-liberalni kandidat dr. Gross. Dozdanji poslanec, poljedelski minister grof Falkenhayn, je ostal v manjšini. — V mestnem okraji Freistadt bil je izvoljen dozdanji liberalni poslanec Spann z 894 glasovi proti klerikalnemu kandidatu Hornerju (696). — V Steyru bil je izvoljen dozdanji liberalni poslanec Wichoff z 995 glasovi. Trgovinski minister baron Pino ostal je z 941 glasovi v manjšini. — V Riedu izvoljen je bil dozdanji liberalni poslanec Klinkosch.

Listek.

Življenje in navade v Ugandi.

(Zlatorodov.)
(Dalje.)

Pokinoovo življenje v Masaki, glavnem mestu njegove krajine Udu, je bilo skoro kraljevsko. Deželi dveh velikih glavarjev (starega Pokina in levatega Namudžurilve) pojel je novi Pokino, in zdaj deli meso, darove in milosti. Na dvoru njegovem, namestno kraljevskem, mrgoli vse polno ljudi, ki ga prosijo darov, ali pravijo, da imajo pravico do njih. Veliko je sužnjev, ki hočejo biti vsi preživljeni. Mastne službe siplje, kolikor more in komur hoče. Goved pobija na stotine, in zdaj vsa Uganda govori, kako radodaven in velesrčen je novi mladi Pokino. Radodavnost njegova je preiščljena, to je, rad dá, pa le zato, da bi si pridobil nagnjenost domačinov v Ugandi, prijateljstvo velikih glavarjev na dvoru, in da bi si zagotovil pohvalno zadovoljnost cesarjevo.

Zdaj je Pokino, tako bi vsakdo mislil, vendar zadovoljen. Ima li dosti? Ne še! Še ena služba, še ena čast je, ki jo more Mtesa podeliti; ta še ni prazna, zato mora še nekoliko počakati.

Cesar čuje, da nekje na zahodu je bogata dežela, polna velikih govejih čred. „Pokino! hodi, pa naberi si goved“, glasi se cesarjev ukaz. Mahoma zagrmí veliki vojni boben v Masaki, označuje Pokinov namen; mahoma skupaj privró prebivalci v tisočih, grnejo s hribov in dolov, dobro vedoči, da ta klic jim znani najlepšo priliko plenitve, in čudno bi bilo, ko bi se kak kmet v Ugandi o takem klicu obotavljal.

Toliko vojevitih čet nabral je Pokino in celo drugi glavarji so se mu pridružili. Hrumno koraka, a pred njim se vmika prebivalstvo Gambare na visoke planine in snežne gore. Pokino se raduje uže, ko od daleč zagleda valovito travnato planoto Usongore in velikansko jezero Muta-Nzige.

Prestopivši rebra sneženih gorá, neverjetno hitro koraka proti Usongori. Tukaj nagradi s svojimi dolgimi in krepkimi rokami velike črede goved, dasi je ondotni rodovi strahovito branijo, nabere tisoče krasnih žensk in otrok z ravnimi nosovi in tankimi ustni ter jih žéne pred sabo proti Ugandi.

Zlabkoma in nenadlegan je šel plenit, zdaj pa mu razne zapreke ovirajo pot. Usongorska planota je pokrita s soljo in alkalijem, in zaradi tega mu pogine veliko ljudi. V dolinah izvirajo vreli,

ki delajo, da je svet barje in grez. Po vrhovih stogastih hribov se prikazuje čudni ogenj in dim, zdaj pa zdaj se zemlja potrese, v njenem osrčju pa se čuje zamolklo grmenje.

Ne zastavlja mu poti le priroda, tudi ljudje ga čakajo v zasedah. Vanijoreci so se zbrali in združili z Gambaragarci, da Pokinu povrat onemogočijo. Povsod prežé nanj ter ga mučijo z napadi noč in dan. Toda Pokino je srčan, nevstrašljiv in brž v orožju. Ne méní se za nadprirodno grmenje v Usongori, deželi čudes, kljubuje vsem nakanam, ogne se nastavljenim mrežam ali je raztrga, in napósted pride v cesarsko mesto s tolikim plenom goved in sužnjev, da bi se ga sam cesar veselil.

Cesar odloči dan, kateri bo sprejel njega in vojake njegove. A da se plačilo edino le hrabrim pripozna, dá navariti piva (pombe) v velikanskih posodah, ki bodo pokazale, kdo je bil hraber in kdo ni bil.

Težko pričakovani, znameniti dan se zazna. Cesar sede z nenavadno veličanstvenostjo na prestol, ženstvo se mu postavi zanj, glavarji se mu zvrsté ob straneh po svoji časti, puškarji se razpostavijo po svojih stražiščih, bobnarji in godbarji

Solnograd. V glavnem mestu Solnogradu bil je izvoljen dozdanji liberalni poslanec dr. Keil s 429 izmed 432 glasov. — V skupini solnograških mest in trgov brez glavnega mesta oddalo se je 1239 glasov. Deželne sodnije svetovalec Wegscheider dobil jih je 656, baron Bach samo 579, torej je prvi izvoljen.

Trst. V drugem volilnem okraji bil je izvoljen Burgstaller.

Česka. Preobširno bi bilo navajati vse občine imenoma, omeniti hočemo samo število poslancev, raznim strankam pripadajočih. Izvoljenih je bilo: Šestnajst Čehov, osem nemško-liberalcev, štirje nemško-nacionalci in jeden poslanec nemško-avstrijske gospodarske stranke. V kmetski občini Tešen propal je dr. Herbst s 77 glasovi proti nemško-nacionalcu dr. Pickertu (196 glasov).

Bukovina. V mestnem okraji Radautz-Sereth oddalo se je 1742 glasov. Izvoljen je bil s 1099 glasovi liberalni kandidat Tomaszczuk.

Včeraj, dne 2. junija, volile so: Na Moravskem, v Galiciji, na Štajerskem in Koroškem kmetske občine; na Kranjskem, v Istri in Gorici mesta, v Solnogradu trgovinska zbornica.

Do zdaj znani so nam naslednji izidi volitev: Na Koroškem bil je izvoljen minister Pino s 124 proti 103 glasovom. Einspieler propal je v Beljaku za sedem glasov. V treh volilnih okrajih kmetskih občin so torej zopet prodrli liberalci, izvoljeni so dozdanji poslanci. — V Štajerski prodrli so slovenski kandidatje Goedl, Raič, Vošnjak. V Konjicah dobil je Goedl 46, Schmiederer 6 glasov; v Slovenjem Gradci dobil je Goedl 42, Schmiederer 24 glasov. V Mariboru Goedl 107 proti 83 glasovom. Vкуп je dobil Goedl 195 proti 113 glasovom, torej 82 glasov večine. Mihael Vošnjak dobil je v Celji 180, v Brežicah 92 glasov. Protikandidat Stadler je v Celji in v Brežicah samo 25 glasov dobil. V Ptuji prišlo je volit 355 volilcev, vsi so volili Raiča.

Iz Moravske se o izidu včerajšnjih volitev poroča: V volilnem okraji kmetskih občin Brno dobil je Kusy 206, grof Belcredi 176, Weithofer 33 glasov. Vršila se bode torej ožja volitev med Kusyjem in Belcredijem. — V Boskovicu dobil je minister Pražák 398, protikandidat Orator 92 glasov. — V Hradišu bil je Šrom skoro jedno-glasno izvoljen. — V Kremsieru bil je Skopalik s 313 glasovi zopet izvoljen. — V Mezeriči dobil je Mikiška 278, Seichert 191 glasov.

Goriško. Izmed 713 oddanih glasov v mestih Goriške dobil je grof Fran Coronini 695 glasov.

Galiska. V galiških kmetskih občinah bili so večinoma izvoljeni kandidatje, katere je priporočal poljski deželni volilni odbor. Trinajst dozdanjih poslancev je bilo zopet izvoljenih, med temi minister Ziemiałkowski jednoglasno.

pa blizu njega. Visoko v zraku se vijejo prapori, rdeče in belo opasani. Pred cesarjem stojé veliki poskušenski lonci kakor izkušnja prave hrabrosti.

Pokino predstopi, pade na tla in pripoveduje svoje čudovite vožnje in svoja čudovita dela po Usongi. Njegovi junaki tovariši, ki so z njim hodili, stojé v čete razvrščeni in poslušajo njegove besede.

Ko Pokino konča svojo pripoved, pravi cesar kratko: „Pij, ako smeš!“

Pokino se dvigne, stopi k posodam piva, prime veliko žlico, zajme piva, jo dvigne visoko, in obrnivši se k vojakom kliče: „Tekeh?“ (sem li vreden?) — „Tekeh!“ (vreden si!) odgovoré mnogoštevili junaki.

Zopet praša: Tekeh? in zopet se čuje: Tekeh! Na to pije in odstopi, cesarju govoreč svoje hvaležne tvijanze in janze. Zdaj pristopijo drugi, da pijejo poskušensko pivo. Vredni so pohvaljeni, a ne vredni k smrti obsojeni po razsodbi naroda.

Ne dolgo po tem prazniku pa se Katekiro Mijandža pregreši zoper cesarja s tem, da si v svoji ošabnosti prilasti najlepšo sužnjo, nespoštuječ pravice svojega gospoda. Zaradi tega prestopa bil je Mijandža po kratki sodbi obglavljen. Mesto

Proti zopetni izvolitvi Rusina Kovalskega se je vložilo več ugovorov.

O dalnjih volitvah iz nemške Štajerske se poroča: V volilnem okraji kmetskih občin graških bil je izvoljen Kaltenegger (konservativec) z 205 glasovi. — V Brucku bil je izvoljen Posch s 122 glasovi proti Sterku (konservativcu), kateri je dobil 94 glasov. — V Feldbachu je bil izvoljen knez Alfred Liechtenstein z 244 glasovi. — V Lipnici bil je izvoljen korar Karlon s 189 glasovi proti kmetskemu kandidatu.

Razne vesti.

— (Posebnosti Viktorja Hugota.) Viktor Hugo imel je med drugimi posebnostmi tudi to, da je zelo rad videl, če ga je kedó obiskal, a sam ni hotel nikdar nikogar obiskati. Ko se je po letu 1848 govorilo o volitvi predsednika, pride nekega dne Jérôme Napoleon h Hugotu ter mu reče: „Moj stričnik Louis vas je zadnjič obiskal, pa vas ni domá dobil. Mu ne bode vrnil obiska?“ — „Ne“, odgovori Hugo, „saj veste, da jaz nikogar ne obiskujem.“ Kmalu potem premaknil se je pesnik v drugo stanovanje in ko je ravno sam v red deval svoje stvari, stopi v sobo Louis Napoleon. „Jaz sem s silo prodril notri,“ spregovori. Hugo bil je namreč zapovedal svojemu slugi, da ne sme puščati nikogar k njemu. Neki prijatelj pesnikov, ki je bil pri njem, hotel se je umakniti, a ta mu reče: „O le ostanite, jaz nimam nikakih skrivnostij!“ Ker stolov ni bilo, vseli so se kar na zaboje. „Gospod Viktor Hugo,“ tako prične Napoleon, „vi ste mi dobri, a ljudje obrekovali so me pri vas in jaz vam moram stvar pojasniti.“ In sedaj se je pričel oni razgovor, kojega je oni proglasil v svoji *Histoire d'un crime*. Napoleon zagotavljal je pesnika, da so njegove namere poštene, tajil je, da bi gojil kako nelojalno misel — a poznejši dogodki pokazali so, da ni govoril resnice in prognanstvo poučilo je slavnega pesnika, kolike vrednosti bila so ona Napoleonova zagotavljanja.

(Visoka starost.) V gradu Niederweidenu živi udova nekega grajskega mizarja, ki je že 105 let stara. Ta leži skoro cel božji dan in je skoro na pol gluha in na pol slepa. Cesarčina Stefanija slišala je o tej starki praviti in obljubila je, da jo bode v prihodnjič obiskala.

— (Taki so posli.) Gospod k slugi: „Takó, še le zdaj prideš, in jaz zvonim že cel četrť ure po tebi!“ — Sluga: „Jaz sem pač slišal zvonjenje, pa sem mislil, da se le igrate z zvončkom.“

— (Uže dolgo.) Stričnik k sestričini: „Danes zjutraj prosil je nekdo za tvojo roko.“ — Sestričina: „Pa vender ne oni debeli vladni svētnik?“ — Stričnik: „O ne!“ — Sestričina: „Je-li tajnik M.“ — Stričnik: „Tudi ne!“ — Sestričina: „No, potem pač ne vem, kedo bi bil.“ — Stričnik: „Jaz sam!“ — Sestričina (oklenivši se ga okolu vratu): „Ti, dragi Oto? O, jaz sem te že davno ljubila!“

prvega ministra je bilo tedaj prazno, in Pokino je bil odločen za to važno službo državno. Nekdaj tako skromnega Magaso vidimo na prvo mesto za cesarjem povzdignjenega, in s tem je bil izpolnjen najskrajni namen njegove častiželjnosti.

Zdaj sedi vsaki dan na desni svojega vladarja, ima nadzorstvo nad vsemi državnimi zadevami, zapoveduje vsemu vojsstvu. Kader pa se oddali iz cesarjevega obližja, tedaj spremljajo ga glavarji njegovih dežel, in truma ljudi hiti postavljati se ob potu, da ga vidijo in spoštljivo pozdravijo. Pravico ima zdaj, da si najboljše izbere izmed onega, kar se v vojski napleni, tedaj najlepše in najkrepkejšé sužnje, najboljša goveda. Nadalje dobi izmed vseh daril, Mtesi prinesenih, biserov, vina, blaga itd. najlepši delež, kajti poprejšnji Magasa je zdaj prvi minister Ugande, prvi državnik! Kaj pa dalje? Čujmo!

Nekega dne obiše novi ta Katekiro znanega nam afriškega potnika. Stanley mu dovoli, da pregleduje njegovo zalogo zdravil, popotno lekarno. Ko mu razkazuje leke, in ko mu pravi o raznem upotrebljanju laudana, globoko vzdihne, rekoč: „O, to je tisti lek, ki si ga davno imeti želim. Ali ga nimate nič záme?“

Domače stvari.

„Národní Dom.“

Minolo nedeljo imelo je društvo „Národní Dom“ občni zbor v dvorani ljubljanske čitalnice. Udeležba delničarjev je bila primeroma zelo mnogobrojna; zborovanja pa se je udeležilo tudi precej drugega, za glasovanje neopravičenega občinstva.

Zborovanje otvoril je prvomestnik društva gosp. A. Moschè ter opravičeval, da se letos zbor ni mogel sklicati meseca macedija, ker računi o izidu loterije tedaj niso bili še gotovi. Ta loterija stala je veliko truda, in vspeh je bil, če tudi ne sijajen, gotovo pa zadovoljiv, kajti društvena blagajnica pridobila je po tej loteriji zopet lepo svoto.

Nadalje naznanja prvomestnik, da je vsled spremenjenih pravil zdaj možno društvu pristopiti tudi menj premožnim ljudem; zdaj lahko pristopi društvu vsakdo, kdor se zaveže, da plača 10 gld. letnega doneska.

Prvomestnik je poudarjal, naj zdaj še ne pre-mišljujemo, kdaj, kje in kako se bode zidal „Národní Dom“; zdaj posveti naj vsak svoje moči v nabiranje doneskov za národno to podjetje; naloga je velika, delo utrudljivo, vender je možno, z združenimi močmi doseči kmalu smoter; vsakemu je dolžnost, da se udeležuje tega podjetja, če tudi s še tako skromnimi doneski. Z vstrajnostjo, z neumornim delom, s požrtvovalnostjo vsakega posamičnika doseči bode možno ugoden vspeh. Posnemajmo pri tem podjetji Čehe, kateri so skozi dolgo vrsto let nabirali doneske; z neutrudnim delom zbrali so potrebno svoto ter si postavili monumentalno palačo, narod si je postavil spomenik. Tudi slovenski narod naj se združeno poprime dela, da zgradi vseslovenski dom v Ljubljani.

Na to poroča društveni tajnik g. Hribar o delovanju društva. Poročilo tajnikovo bilo je jako obširno, zelo marljivo in natančno sestavljeno, iz katerega se jasno razvída gibanje društveno ter njega gospodarstvo. Iz tega podrobnega poročila posnemljemo najvažnejše točke. Društveni odbor imel je v teku leta 12 sej, v katerih se je korenito posvetoval o društvenih zadevah, osebno pa o gospodarenji z društvenim premoženjem. Srečk se je izdalo 100 000. Od teh se jih je od jukst odstriglo 70 000 ter razposlalo raznim društvom in rodoljubom v razpečevanje. Srečke, katere so se vračale, odpošiljale so se zopet drugam, tako da je prišlo v promet 114 632 srečk. Prodalo se jih vender ni več nego 32 949, za katere pa ima odbor pri raznih strankah še tirjati 5771 gld.

Torej se je v gotovini prejelo za razpečane srečke 27 178 gld. S takim ogromnim prometom nastalo je mnogo dela, katero ni mogel opravljati odbor sam, najeti si je moral pomožnih delavnih močij, katere je bilo treba nagraditi. A tudi od loterije bilo je mnogo davka, takó da je po odbitih raznih stroških od loterije ostalo dobička samo kakih 15 000 gld. Ta denar vložil se je varno pri raznih posojilnicah in hranilnicah.

Na vrhuncu sreče, bogastva, časti — in še nezadovoljen? Ubogi Magasa, ubogi Pokino, ubogi Katekiro! Vže zdaj, ko je še mlad, v cvetu svoje mladosti, v krepkih moških letih, pa se boji, da bi pahnjen ne bil v smrtno naročje; vže zdaj prebudi cele noči, ker vé, da nanj preži „motozni gospod“, ki mu bode pomignil ob uri, ki je ne vé, kakor je bil pomignil njegovemu predhodniku!

Kasudžu, prvi cesarski rabelj, „motozni gospod“, ta pripoveduje popotniku, ki pride v te kraje, kaj se je zgodilo s sužnjim Magaso in prvim državnikom.

Cesar.

Na visokem hribu stogaste podobe stoje kade, ki jih obdaja meja visocega trsja. Po straneh, to je po hribu, so pota gladko izpeljana, ob potih pa stoje stogaste kočé, prijetni logi in senčni gaji. Po širokih hodiščih gnetijo se domači ljudje v mnogovrstnih opravah. Bela obleka odsvitava v solnčnem žaru ter se dobro razznava od rudečih in sivih. Vse ljudstvo suje proti cesarskem taboru, ki se s hriba lepo vidi. Dokler ni dovoljen vhod, pogovarjajo se in pozdravljajo zunaj pri vratih.

Poročevalec spomina se v toplih besedah darovateljev večjih svot „Národnemu Domu“ ter s priznanjem omenja požrtvovalnega razpečevanja srečk od nekaterih rodoljubov in rodoljubkinj, med katerimi se je posebno odlikovala gospá Murnikova, soproga ces. svetnika in tajnika trgovinske zbornice, g Ivana Murnika.

Da se bode mogel doseči zaželjeni vspeh, mora se vstrajno nadaljevati nabiranje prostovoljnih doneskov. Da se pa to nabiranje prostovoljnih darov uredi in pospeši, sklenil je upravni odbor v svoji seji dné 11. marcija t. l., da se imajo upeljati za to posebne marke po 10 kr. Te marke, ali prav za prav lističi, razdelili se bodo društvenim poverjenikom in drugim rodoljubom, ki se za to oglašijo, v blokih, v katerih vsakem jih bode po sto. O ugodnih prilikah, kakor: o društvenih besedah, o posebnih rodbinskih slavnostih, o svatbah in v veselih društvih bodo se ti lističi spečavali in od unetosti slovenskega občinstva je odvisno, da se s to novo upeljavo doseže v kratkem ugoden vspeh.

Take male svotice žrtvoval bi vsakdo lahko — a združeno in sčasom dosegel bi se sijajen vspeh, nabrale bi se lepe svote.

(Dalje prihodnjič.)

— (Odlikovanje.) Nj. veličanstvo cesar izvolil je okr. sodniku v Kranji gosp. Josipu Potrati povodom uprošenega umirovljenja podeliti naslov in značaj deželne sodnije svetovalca v priznanje mnogoletnega zvestega in odličnega službovanja.

— (Državnozborske volitve.) Danes volila je trgovinska zbornica v Ljubljani, katera voli združno z Ljubljano jednega poslanca v državni zbor. Volitve udeležilo se je 18 volilcev, izvoljen bil je jednoglasno g. grof Karol Hohenwart.

— (Čujte! „Slovan“ se je spokoril), proglasil je v zadnji svoji številki, da hoče zdaj biti on vladni list, da hoče namreč v deželi „energično, taktno in dosledno zastopati načela — grofa Taaffeja“, saj je — tako „Slovan“ pristavlja — uže stokrat naglašal, da je „udan tem načelom.“ To bi bilo uže prav, ko bi se grof Taaffe le ne spominjal tistega krasnega programa, ki ga je bil „Slovan“, ko se je kot nova zvezda prikazal na političnem obnebi, objavil v svojem prvem listu; ko bi se ne spominjal, da je „Slovan“ za novo leto 1885. prinesel na čelu svojega lista lepo sliko, ki kaže tri mesta: Prago, Mosko in v sredi Ljubljano; ko bi se grof Taaffe ne spominjal, kako toplo je nedavno „Slovan“ priporočal Slovincem, naj vzamejo kar vsi v roke, ne slovenske, ampak — rusko slovnico, kajti to bode „znamenje njih zmage“; ko bi se, rečemo, grof Taaffe ne spominjal teh in še mnogo drugih enakih bedarij „Slovanovih“.

In kako, kaj se vam zdí, je začel „Slovan“ svoje delovanje kot novo vladno glasilo? Stopil je brez obotavljanja „in medias res“ s tem, da je brez ovinkov proglasil prof. Šukljeta „panslavistom“. Da, da, za dr. Tavčarja, ki hoče zdaj sam z gosp. Hribar-

Mahoma umolkne govorjenje. Šumevno hrupni don vojnih kotlov se razlega, in čakajoči množici naznanja, da cesar je sédel na prestol, in da se zaslišanje pričinja. Vrata so hitro porinjena na stran, in zdaj se tare veliko mnoštvo glavarjev, vojakov, kmetov in tujcev skozi osem ali deset dvorov proti zaslišni dvorani. Njih ropotna naglica nam pravi, da so podložni samovoljnega vladarja, da so vseskozi služnega duha.

Na skrajnem koncu tega slamnatega poslopja vidimo vladarja v beli zdoljni opravi, v bakreno rudečem jopiču, na stolu z naslonilom, ki ga strážijo puškari in dva kopjanika. Memo hiteči dvorjani in imenitne osebe se mu globoko priklanjajo, nekateri mu poljubljajo desnico ali pa dlan; drugi, ki se držé stare deželne navade, mečejo se na tla na kolena, in roke proti njemu stegajoči, kličejo svoje tvijanze, in ko so se mu tako zahvalili, podajo se na svoje sedeže. Tako se napravite dve vrsti tik sten sedečih mož. Vseh obrazi so obrnjeni proti središču, kateri prostor je odmenjen tujcem, prošnjikom, opravnikom, zbornikom in drugim osebnostim.

(Dalje prihodnjič.)

jem vred postati na mesto Šukljeta „oficijozus“ ali pa „oficijozni servibilis“, je tega moža ime strašno ime; proč s Šukljeto „panslavistom“, „izginiti mora s pozorišča, in morda še kdo drugi z njim“ — da se bode potem moglo v „Slovanovem“ taboru prostje dihati! „Preje ne bode miru v kranjskih Slovincih!“ Se vé, da mir nastopi takoj, potem ko bodo ti možaki imeli v deželi sami besedo! Kako sicer „panslavist“ Šuklje „Slovanom“ pajdašem nasproti misli v svoji domovini Avstriji, pokazal je s tem, da je v vojski leta 1866. kot prostovoljec pri Kraljevem Gradcu nad 30 ur, skozi prsa prestreljen, ležal na bojišču, in da je še le dva dni potem ko je bil ranjen, dobil prvo obezilo. Zdaj pa naj povejo g. Hribar, dr. Tavčar in njihuni tovariši, kje so oni svojo kri za Avstrijo prelili, da smejo tako predrzno Šukljeta psovati?

Ne bomo odgovarjali na vse drugo, kar se „Slovan“ v zadnjem svojem listu, poln strasti, kvasi o g. prof. Šukljetu. Naj omenimo le še jedno. „Slovan“ piše: „Pri nas v Ljubljani se danes javno pripoveduje (moj Bog! kaj se danes ne pripoveduje v Ljubljani, zlasti pa v „Narodni Tiskarni“!), da prof. Šuklje v klubu narodnih poslancev v Ljubljani ni bil ničesar drugega, nego uradni sluga deželnega predsedništva (der Amtsdienner des Landespräsidiums!). Samo ušesa je napejal, kje bode ujel kako tajno besedo, da bi jo še gorko odnesel v deželno predsedništvo. Komaj se je klubova seja sklenila, drl je g. profesor na predsedništvo, in pet minut potem je bil gospod Andrej baron Winkler poučen o vsem.“ No, kakor da bi bilo res tako strašno, ako bi bilo vse to gola resnica, kar pa ni! Komu ni znano, da so se narodni poslanci ponašali in se še vedno ponašajo s tem, da so javno oni vladna stranka; saj jih „Slovan“ sam celo rad imenuje „Winklerjeve mameluke“; ali bi bila tedaj zares taka velika pregreha, ako bi bil deželni predsednik kaj izvedel, kar se je v klubu narodnih poslancev obravnavalo in sklepalo? Kdo ne vé, da taki sklepi potrebujejo, da obveljajo, po navadi tudi nekoliko podpore od strani deželnega predsednika. Pa saj ni bilo treba, da je poslanec prof. Šuklje ovajal deželnemu predsedniku, kar se je godilo v klubu; da je marveč prišlo vse, kar se je v klubu govorilo in delalo, gorko v javnost, da se je to razpravljalo uže po ljubljanskih gostilnicah, ob kratkem, da so o vsem uže vrabci po Ljubljani čvrkljali, predno je o tem kaj vedel deželni predsednik, za to je brez Šukljeta uže skrbel — drug mož, „Slovanu“ dobro znan, in skrbi za to tudi zdaj, ko je Šuklje daleč proč od klubovih sej in obravnav.

Dragi „Slovan“! ta tvoja denunciacija je ravno toliko vredna, kolikor prejšnja: ta, kakor una, in sploh vse, kar se je vnovič spisalo proti prof. Šukljetu, ni nič drugega, nego prav reven, pa vender, kakor navadno, perfiden — volilen manöver.

— (Kranjska hranilnica) imela je včeraj izreden občni zbor. Zbor odločil se je jednoglasno, naj se nastavi novoustanovljeno tretje mesto adjunkta in novoustanovljeno tretje mesto oficijala s tem, da se pomaknejo uradniki dalje. Podelilo se je torej: tretje mesto adjunkta dozdanjemu prvemu oficijalu Franu Rajakowitschu, prvo mesto oficijala dozdanjemu drugemu oficijalu Antonu Rudolfu, drugo mesto oficijala dozdanjemu prvemu kancelistu Henriku Lukešcu, novoustanovljeno tretje mesto oficijala dozdanjemu drugemu kancelistu Karolu Raku, prvo mesto kancelista dozdanjemu tretjemu kancelistu Rudolfu Kumru, dalje so se pomaknili trije kancelisti Albert Lugek, Leo Suppantšitsch in Josip Böhm. Dve izpraznjeni mesti kancelistov in dve novi podelila so se prosilcem Karolu Achtschinu, Alojziju Dzimskemu, Ludoviku Tschadi in Viktorju pl. Schreyu.

— (Občinska volitev.) Na mesto od zupanstva odstopivšega župana v občini Gobjd v kame-niškem okraji bil je županom izvoljen Jurij Sušnik iz Krivčevega.

— (Deželna razstava na Koroškem) otvori se dné 25. julija. Otvoril jo bode pokrovitelj nadvojvoda Karol Ludovik.

— (Tržaški škof) gosp. dr. Glavina, kateri uže dolj časa boleha, odpeljal se je pred kratkim v Karlove Vare na Českem.

— (Hymen) Poročil se je znani rodoljub gospod Ivan Gorjup z Proseka z gospico Emo Danev iz Občin.

— (Mrtvega našli) so dné 28. t. m. posestnika Josipa Pristova z Dovjega poleg Podkorenske ceste. Kakor je pokazala preiskava, zadel je Pristova mrtvoud.

— (Nesreča.) Z Dovjega se nam poroča: Dnó 21. t. m. okolo 9. ure dopoldne hodila je dveletna hčerka Jarneja Karlina brez varstva po železniškem tíru. Kar pride ob tistem času vlak iz Trbiža proti Ljubljani, zadene ob deklico ter jo takó hudo poškoduje, da je še tisti dan umrla.

— (Nesreča vsled neprevidnosti.) Iz Rudolfovega se nam piše: Dnó 30. maja belil je zidar Jakob Pelko zvonik pri tukajšnji franciskanski cerkvi. Privezati se ni hotel in je sploh zelo neprevidno postopal. Pri tem spodleti mu na odru in padel je 14 metrov globoko. Poškodoval se je takó, da je nekoliko ur pozneje izdihnil dušo.

— (Najden človešk kostnjak.) Iz Radeč poroča se nam: Ko so dné 30. m. m. kopali nekateri kakih 500 korakov oddaljeno od vasi Brunika pesek, našli so na človeške kosti. Na tem kraji bila je navada zažigati kresove in sumi se, da se je pred več leti pri kaki taki priložnosti izvršil zločin. Vender se tukaj nihče ne spomina, kedaj bi se bilo to zgodilo.

— (Popravek.) V včerajšnje telegrame urinilo se je več napak: V Ribnici dobil je Margheri 50 glasov, ne Wurzbach; v Idriji dobil je dr. Poklukar 84 glasov, ne 48; v Kostanjevici dobil je Šuklje 12 glasov, ne 11. Naj se torej v tem zmislu popravi.

Narodno-gospodarstvene stvari.

Cviček.

Spisal Gustav Pirce.

(Dalje.)

2.) Neugodne slabe razmere na Dolenjskem pa naredijo, da vinogradnik od leta do leta bolj v dolgove zabrede.

Uže gori sem povedal, kako pičle dohodke daje vinarstvo na Dolenjskem pri normalnih razmerah. Ali se ima na svetu kje še kak drugi kmet bojevati s tolikimi neprilikami kot dolenjski vinogradnik? Mrzla in pozna spomlad, slana, dež med cvetjem, prevroče poletje, mrzla in kratka jesen, toča itd. krčijo Dolenjcu pridelek. Sedaj pa preti trtna uš in bolezen (glivica) „Peronospora viticola“, ki je tudi uže v obili meri na Dolenjskem. In ta zadnja bolezen? Amerikanci jo imenujejo „Mildew“ ter se jo bolj bojijo kot trtne uši.

Komaj so Francozi dobili v ameriških trtah sredstvo zoper trtno uš, da naredijo vsako leto zopet na tisuče hektarov novih, trtni uši zoperstoječih vinogradov, ki se prav izvrstno sponašajo, prišla je pa „Peronospora“. Francoska vlada razpisala je darilo 1000 zlatov onim, ki izumi sredstvo proti „Peronospori“.

Pri vseh teh neprilikah ima pa Dolenjec le malo ali pa nič postranskega zaslužka, ker so druge stroke kmetijstva po polnem zanemarjene. V desetih letih je komaj enkrat letina taka, da Dolenjec zamore izhajati, in ko bi bila tudi vsako drugo leto taka, on pri takih razmerah, kot so sedaj na Dolenjskem, mora vender še iti rakovo pot.

Gori je povedano, kako malo nese dolenjski vinograd. Ali mu pa v resnici še toliko nese? Ne! Vino sploh Dolenjec težko prodá (vsaj veliko večino) in ni res, da bi uže v novembru se težko dobilo (glej „Narodov“ članek), še meseca marca je dobra polovica še neprodanega. Neprodano ostane pa najdalje časa vino iz vinogradov s slabimi legami, teh je največ in te so lastnina velike večine dolenjskih posestnikov. Več časa, ko ima vinogradnik vino v zidnici, več se ga mu „posuši“. Pa vse to bi bilo še dobro. V slabi vinski letini, katerih je na Dolenjskem na izbero, se mora živeti, ki ga Dolenjec mora kupovati, z gotovim denarjem plačevati, in usmiljeni trgovec dá mu na račun prihodnjega mošta kolikor hoče. Kako je pa stanje vinogradnika, ko je enkrat v rokah namoštника in po kaki ceni mora dati mošt, o tem mislim, mi ni treba pisati, iz teh rok ne reši ga najboljša letina. K temu pa pridejo stroški za obleko, davki, bira in pa obresti za dolg.

